

Herdenking van de overledenen van NAS en Pauluskerk, zondag 4 november 2018, 17.00 uur, NAS, Vijverhofstraat

lezingen: Psalm 138 en Mattheus 5: 1 - 12a

overdenking

Lieve mensen,

Wij zijn hier bij elkaar om te gedenken al die mensen, die het afgelopen jaar uit ons midden zijn weggevallen. Mensen van wie wij hielden, om wie wij veel gaven, mensen ook die wij niet zo graag mochten, mensen met wie wij soms van alles en nog wat hebben meegemaakt.

Vorig weekend waren mijn vrouw en ik op bezoek bij onze kleinkinderen in Londen. Goed moment ook voor een bezoek aan de Royal Kew Gardens. Kew Gardens ligt aan de zuidkant van de Thames. Het is een enorme botanische tuin. Meer dan 120 hectare groot, meer dan 14.000 bomen, sommige al 250 jaar oud. En dat alles midden in dat overvolle Londen. Ik wilde er dolgraag heen. Vooral omdat er misschien wel het mooiste gebouw op aarde staat: Palm House. Palm House is schitterend, letterlijk. Gebouwd van glas en gietijzer rond 1840, met een durf zoals alleen de Victorianen dat konden. Het was toen het grootste glashouse in de wereld. Als je binnenstapt, ruik je het regenwoud. Het is er warm en vochtig. Het staat vol met tropische bomen en planten. Je hebt van die plekken waarvan je denkt, ja, hier voel ik mij thuis, hier vind ik iets, dat mij teruggeeft aan mijzelf, hier zou ik willen blijven, zo lang mogelijk. Dat had ik daar, in dat tropische bos in het klein, in die wonderschone kas, midden in dat overvolle Londen. Wat ik niet wist, is, dat Kew ook probeert een soort ark van Noach te zijn. En dan voor alle planten- en zwam- en paddestoelensorten op aarde. Als een plant of zwam ergens op aarde uitsterft, zijn er daar levende exemplaren of zaden om die uitgestorven soort weer tot leven te brengen. Toen ik dat allemaal op mij in liet werken, werd ik intens blij en ik dacht: zie je wel, ze zijn er nog, die Noachtypes. Geweldig! Ze laten zich niet uit het veld slaan. Als morgen de wereld vergaat, planten zij vandaag een boom. Als de boel kapot wordt gemaakt door de roofoeconomie van nu, zitten ze niet bij de pakken neer. Te midden van al die afbraak bouwen zij een ark van glas. Plekken waar je probeert het leven op aarde te redden, te beschermen, te bouwen. En zo, tegen alle dood en verderf in, de aarde toekomst te geven voor ons allemaal.

Afgelopen week verscheen het Living Planet rapport 2018. Het Wereldnatuurfonds komt weer met onvoorstelbaar trieste feiten. Sinds 1970 is het aantal dieren in het wild met 60% procent gedaald, in Zuid-Amerika zelfs met 90%. Grote boosdoener: wij. Onze manier van leven en wat daarvoor aan ellende nodig is. Houtkap, aanleg van wegen, mijnbouw, overbevissing, jacht, stroperij, vervuiling, klimaatverandering. Inmiddels hebben voor die manier van leven drie en een halve aarde nodig. We

hebben er maar één. En je houdt je hart vast. Hoe moet dat nou verder ? Houden wij mensen dan nooit op met die cultuur van meer en nog meer en dus met het zaaien van dood en verderf wereldwijd. Kunnen wij dan echt niks anders ? Of loopt het ergens aan het eind van de 21e eeuw gewoon dood, omdat leven op aarde niet meer gaat ?

"Het echte geluk is voor mensen die weten, dat ze God nodig hebben. Want voor hen is Gods nieuwe wereld". Volgens mij is dat het antwoord op de vragen van net. Iets van dat antwoord proefde ik in alles waar Kew voor staat. En daarom was ik zo blij ! Het kan dus anders. Echt. Steeds weer is de bijbel hoopvol over onze mogelijkheden om te leven in wat Jezus noemt "Gods nieuwe wereld". Psalm 138 zei daarnet precies hetzelfde, alleen in andere woorden: "Want geweldig is de grootsheid van de Levende. Want de Levende is verheven, hij ziet de kleine mensen en de hoogmoedige herkent hij op afstand". Volgens mij legt de bijbel daar haarscherp de vinger op de wonde plek van alle heerszucht en roofoverval door mensen op aarde. Steeds weer draait het om die ene vraag: wie denk jij, dat jij bent ? Wie zou jij willen zijn ? In bijbelse termen: iemand, die weet dat hij God nodig heeft ? Of iemand die denkt, dat hij zelf god is en dus zonder God kan ? Een god in mensengedaante, zo'n hoogmoedige ? Of een mens ? Voor de bijbel begint en eindigt alles maar met één ding. Jij bent mens, ga je dan ook eens een keer als mens gedragen. Kies voor de menselijke maat, overal en altijd. Kies voor menselijkheid, kies voor humaniteit. Geloof in mededogen, in zorg voor elkaar, in aandacht, in liefde. Geloof in: "alles wat van waarde is, is weerloos". Noach in een nutshell. Als je dat doet, dan moet je eens opletten. Overal waar dat gebeurt, zie je Gods nieuwe wereld groeien. Mensen, dieren, bomen, planten, zwammen, alles leeft en gedijt.

Waarom is God nou God ? Waarom heet God de Levende in de bijbel ? Waarom wordt De Levende verheven genoemd ? Om maar één ding. God is de Levende, omdat God laat zien wat het geheim van leven is. In de bijbelse taal: "hij ziet de kleine mensen, de hoogmoedige herkent hij op afstand". God als ons rolmodel. Ons grote rolmodel voor hoe je als mens menselijk wordt. Voor hoe wij als mensen zouden kunnen leven. Met elkaar en met alles wat leeft op aarde, waarmee wij zo onlosmakelijk verbonden zijn. Zodat er meer leven op aarde ontstaat en niet minder. Die Levende is één groot pleidooi tegen alle heerszucht. Tegen alle grote woorden en daden van de zogenaamde grote mannen van deze wereld. De Trumps, de tropische Trump's, of wie dan ook, die vinden, dat het met sommige mensen wel een beetje minder kan: vrouwen, lhbt-mensen, immigranten, vluchtelingen. Dat is niet Gods nieuwe wereld, vindt Jezus, want zo gaat uiteindelijk alle leven op aarde kapot. Dat van die zogenaamde grote mannen ook. God betekent: mens, wordt jij nou eindelijk eens menselijk. Maak andere mensen, alle leven, groot. Niet jezelf. En maak jezelf

klein, tot in al je vezels dienstbaar aan moeder aarde en alles wat daar leeft. Wij mensen als Kew's in het klein, omdat alles van waarde weerloos is. God is daarom God, de Levende, omdat hij het toppunt van humaniteit en zorgzaamheid is. Laten wij de doden vanmiddag zo gedenken. Sommige van hen streden met alles wat er in hen was tegen de onmenselijkheid. Anderen waren er juist slachtoffer van. Al die mensen van ons, die vaak in de ogen van anderen niet deugden, omdat ze verslaafd waren of geen werk hadden of geen huis of geen papieren en dus illegaal en dus crimineel. Al die mensen van ons die in de ogen van velen niks waard waren. Laten wij hen gedenken als mensen die juist meer dan de moeite waard waren om een naam te hebben en dus hun naam noemen. Zij waren niet niemand. En laten we dat vooral doen, omdat God hen had geschapen als mensen met een naam, bedoeld, gewild, in ieder geval in Gods ogen eindeloos de moeite waard, wat de samenleving ook van hen vond of zij van zichzelf of wij van hen. In Gods ogen deden zij ertoe. En dus ook in onze ogen. Amen.

D.J. Couvée, Pauluskerk/NAS, Rotterdam, 4 november 2018